CENK

Savunma Güvenlik Strateji Dergisi / Journal of Defense Security Strategy
ISSN: 3108-3781
***CENK,* Haziran 2026 / June 2026, s. 1-16**

BAE'nin Yemen'de Devlet Dışı Aktör Stratejisinin Sınırları Güney Geçiş Konseyi'nin Yükselişi ve Çöküşü

The Limits of the UAE's Non-State Actor Strategy in Yemen: The Rise and Collapse of the Southern Transitional Council

Merve ŞAHİN
Milli İstihbarat Akademisi
merrve.ssahin@gmail.com
ORCID: https://orcid.org/0009-0004-1359-7683
DOI: 10.5281/zenodo.21073681

Makale Bilgisi | Article Information
Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi/Date Received: 13 Mayıs / May 13
Kabul Tarihi/Date Accepted: 28 Haziran / June 28
Yayın Tarihi/Date Published: 30 Haziran / Haziran 30
Yayın Sezonu/Pub Date Season: 30 Haziran / Haziran 30

Atıf / Citation: Şahin, M. (2026). BAE'nin Yemen'de devlet dışı aktör stratejisinin sınırları Güney Geçiş Konseyi'nin yükselişi ve çöküşü. *CENK Savunma Güvenlik Strateji Dergisi, 2*(1), 1-16. **10.5281/zenodo.21073681**

Etik Beyanı: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur (Merve Şahin).
Ethical Statement: It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited (Merve Sahin).
Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Conflicts of Interest: The author has no conflict of interest to declare.
Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Grant Support: No external funding was used to support this research.
İntihal: Bu makale, ithenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.
Plagiarism: This article has been scanned by ithenticate. No plagiarism detected.
Web: https://cenkjournal.com/index.php/pub| mailto: editor@cenkjournal.com

Copyright © Merve ŞAHİN
CC BY 4.0

The Limits of the UAE's Non-State Actor Strategy in Yemen: The Rise and Collapse of the Southern Transitional Council

Abstract

Following the Arab Spring, the United Arab Emirates (UAE) adopted a strategy of developing proxy partnerships with non-state armed actors in order to overcome the constraints stemming from its small-state capacity. The most advanced institutional implementation of this approach was carried out in Yemen, where the Southern Transitional Council (STC), established in May 2017, operated as the UAE's principal proxy actor and was compelled to dissolve itself on 9 January 2026. The central question of this study is how the UAE's proxy strategy pursued through the STC experienced a process of rise and collapse, and what this process reveals about the structural limits of this strategy. Positioning the STC as the primary actor, this study aims to fill a gap in the literature by examining the process in question through a holistic case analysis. The study was conducted within the framework of a qualitative research approach, employing the process tracing method. The findings demonstrate that the three core gains provided by the proxy strategy to the 'patron' state -capacity augmentation, capability acquisition, and plausible deniability- were progressively undermined in the STC case. The structural divergence between the strategic priorities of Saudi Arabia and the UAE regarding Yemen materialized in the Hadramawt theater, leading to the UAE's withdrawal and the STC's collapse. These findings demonstrate that the UAE's proxy strategy is constrained by both small-state capacity and regional dynamics, while drawing attention to the continuing possibility that this strategy may regain its effectiveness in Yemen under favorable conditions.

Keywords: United Arab Emirates, Southern Transitional Council, Yemen Civil War, Non-State Actors, Proxy Strategy

Öz

Arap Baharı sonrasında Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), küçük devlet kapasitesinin yarattığı kısıtlamaları aşmak için devlet dışı silahlı aktörlerle vekil ortaklıklar geliştirme stratejisini benimsemiştir. Bu yaklaşımın en gelişmiş kurumsal uygulaması Yemen'de hayata geçirilmiş, Mayıs 2017'de kurulan Güney Geçiş Konseyi (GGK) BAE'nin başlıca vekil aktörü olarak faaliyet göstermiş ve 9 Ocak 2026'da kendini feshetmek zorunda kalmıştır. Çalışmanın temel sorusu BAE'nin GGK üzerinden yürüttüğü vekil aktör stratejisinin nasıl bir yükseliş ve çöküş süreci yaşadığı ve bu sürecin söz konusu stratejinin yapısal sınırları hakkında ne söylediğidir. GGK'yi birincil aktör olarak konumlandıran bu çalışma söz konusu süreci bütüncül bir vaka analiziyle ele alarak literatürdeki boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Çalışma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde süreç izleme yöntemiyle yürütülmüştür. Bulgular vekil aktör stratejisinin 'patron' devlete sunduğu üç temel kazanım olan kapasite artırımı, yetenek elde etme ve makul inkâr edilebilirliğin GGK örneğinde aşamalı olarak işlevini yitirdiğini ortaya koymaktadır. Suudi Arabistan ile BAE'nin Yemen'e ilişkin stratejik öncelikleri arasındaki yapısal ayrışma Hadramut sahasında somutlaşarak BAE'nin geri çekilmesine ve GGK'nin çöküşüne yol açmıştır. Bu bulgular BAE'nin vekil aktör stratejisinin küçük devlet kapasitesi ve bölgesel dinamikler tarafından sınırlandırıldığını göstermekte, buna karşın bu stratejinin Yemen'de uygun koşullarda yeniden işlerlik kazanma ihtimalinin sürdüğüne dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Birleşik Arap Emirlikleri, Güney Geçiş Konseyi, Yemen İç Savaşı, Devlet Dışı Aktörler, Vekil Aktör Stratejisi.

Giriş

20. Yüzyıl'ın sonlarıyla birlikte geleneksel savaşların aksine meşru hükümet ile en az bir veya iki isyancı grubun silahlı çatışma içine girdiği iç savaşların sayısında yukarı yönlü bir artış görülmektedir. Üçüncü taraflar ise iç savaşlardan doğacak fırsatları değerlendirme, savaşın ve istikrarsızlığın kendi ülkesine bulaşma riskini azaltma ve var olabilecek tehdidin ortadan kaldırılması noktasında devletlerin iç politik durumunu da hesaba katarak bu ülkelere müdahale kararı almaktadırlar. Buna mukabil geleneksel aktörlerin yerini zamanla devlet dışı aktörler (DDA) almaya başlamış ve devletlerin uluslararası alanda nüfuz elde etmesinin önemli araçları haline gelmişlerdir. Bu açıdan değerlendirildiğinde Körfez Bölgesi'nin yükselen devleti Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) de bu aktörleri kullanarak bölgedeki otonomisini genişletmekte ve oyun kurucu olarak rol oynamaya çalışmaktadır. Özellikle 2011 Arap Baharı ile birlikte otoriter rejimlerin devrilmesi gibi bölgede önemli fay hatlarının değişime uğradığı bir dönemde BAE gerek ulusal gerekse de uluslararası alanda herhangi bir statüko değişikliğine izin verilmeyeceğini bizzat oyun kurucu bir rol edinerek göstermiştir. Bu doğrultuda kapasite inşasını sürekli olarak artırma yoluna giden BAE, bölgede meydana gelen iç karışıklıklarda bizatihi rol üstlenmeye başlamıştır. Nitekim 2015'te Yemen İç Savaşı'nda başkent Sana'yı ele geçirerek önemli bir güç elde eden İran destekli Husiler'e karşı Suudi Arabistan'ın başını çektiği "Kararlılık

Fırtınası" operasyonunda meşru hükümeti destekleyen tarafta yer almıştır. İlerleyen süreçte ise BAE, Yemen'in güneyinde meşru hükümete karşı ayrılıkçıları temsil eden Güney Geçiş Konseyi'ni (GGK) desteklemeyi tercih etmiştir. Ekonomik çıkarları doğrultusunda ise temel amacı Hürmüz Boğazı ile Süveyş Kanalı arasındaki petrol ve doğalgaz geçiş noktalarını kontrol altında tutmak olan BAE, Yemen'in güneyindeki Aden Körfezi ile Kızıldeniz'i birbirine bağlayan Bab'ül Mendep Boğazı ve çevresinin güvenliğini devlet dışı aktör olarak desteklediği GGK ile sağlamak istemiştir. Özellikle 7 Ekim 2023'te başlayan Gazze saldırılarının akabinde Husilerin meşruiyet sağlamak amacıyla Bab'ül Mendep Boğazı'ndaki ABD savaş gemileri dahil ticaret gemilerine düzenlediği saldırılarla birlikte Kızıldeniz ticareti akamete uğratılmış ardından Haziran 2025'te İsrail-İran çatışmalarıyla da Husilerin tehdidi artmıştır. Bu durum, Bab'ül Mendep Boğazı'ndaki BAE'nin ticari çıkarlarına ve Yemen'in güneyindeki yerleşik üs ağına doğrudan ve dolaylı bir tehdit oluşturarak GGK aracılığıyla uygulanan vekil aktör stratejisini bir öncelik haline getirmiştir. Buradan hareketle bu çalışmada bölgedeki gücünü artırmak için devlet dışı aktörleri bir kaldıraç olarak kullanan BAE'nin, GGK ile kurduğu ilişkinin de bu yönde olduğu iddia edilmektedir. Çalışmada sırasıyla BAE'nin tarihsel geçmişi ve güvenlik parametreleri, sonrasında Yemen'in siyasi mevcut durumu ve GGK incelenecektir.

Mayıs 2017'de kurulan GGK, BAE'nin askeri ve mali desteğiyle kurumsal kapasitesini güçlendirmiş, 2022'de Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi'ne (CLK) entegre olarak paralel otorite (Abaad Studies & Research Center, 2026) kurmuş ve Aralık 2025 Hadramut taarruzunun ardından 9 Ocak 2026'da dağılmıştır. Mevcut literatür GGK'yi çoğunlukla Yemen iç savaşının iç aktörleri arasında Suudi Arabistan-İran rekabeti çerçevesinde ikincil aktör olarak ele almış (Akdevelioğlu, Yeşilyurt ve Erdem, 2023; Koç ve Aqari, 2025); uluslararası literatürde ise GGK'nin kuruluş ve genişleme dönemleri genellikle incelenmiştir (Forster, 2017; Ardemagni ve Saini Fasanotti, 2020; Stark, 2024). Bu çalışma, GGK'yi birincil aktör olarak konumlandırarak Mayıs 2017'deki kuruluşundan 9 Ocak 2026'daki dağılışına ve sonrasına uzanan süreci bütüncül bir vaka analiziyle ele alarak literatürdeki bu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Çalışmada süreç izleme yöntemi kullanılarak GGK'nin kuruluş, gelişim ve çöküş süreci analiz edilmektedir.

1. BAE'nin Tarihsel Geçmişi ve Güvenlik Parametreleri

1971'de kurulan ve 83,600 km2 yüz ölçümü ile Körfez Bölgesi'nin küçük ülkelerinden olan BAE, Suudi Arabistan ve Umman ile sınır komşusudur. Başkenti Abu Dabi olan BAE, 7 emirlikten oluşmaktadır. Yüz ölçümlerine göre büyükten küçüğe sıralandığında bu emirlikler: Abu Dabi, Dubai, Şarika, Resü'l Hayme, Füceyre, Ümmü'l Kayveyn ve Acman'dır. Federal bir yapıda yönetilen BAE, Kristian C. Ulrichsen'a göre (2017) Arap coğrafyasındaki en başarılı bütünleşmelerden biridir. Emirliklerin aralarındaki rekabete rağmen bütünleşmeyi sürdürmelerindeki etkenlerden biri kendi başlarına devlet olamayacak kadar küçük olmaları ve yüksek miktardaki yeraltı kaynağı petrole sahip olmalarıdır. BAE, 2025 yılında günlük 3,77 milyon varil ham petrol üretimi ve 4,85 milyon varil/günlük üretim kapasitesiyle dünyada sekizinci, Körfez Bölgesi'nde ise Suudi Arabistan'ın ardından en büyük ikinci petrol üreticisi konumunda olmuştur (EIA, 2026a; Reuters, 2026). ABD-İsrail/İran Savaşı'nın yol açtığı Hürmüz Boğazı krizinin ardından BAE, OPEC kotaları nedeniyle kapasitesinin altında kalan petrol üretimini artırmak amacıyla 1 Mayıs 2026'da 60 yıllık üyeliğini sona erdirmiştir (Reuters, 2026). Diğer taraftan BAE içinde bulunan kaynağa yalnızca Abu Dabi, Dubai ve Şarika sahiptir. Yine BAE, 2023 rakamlarına göre dünyada en çok doğalgaz rezervlerine sahip on birinci ülke olup kendi enerji arzının yüzde 60'tan fazlasını doğalgazdan karşılamaktadır (IEA, 2026a). Doğal kaynak zengini BAE'nin nüfusu ise tahmini 11 milyon civarındadır. Nüfusun yaklaşık %11'i BAE'nin kendi vatandaşlarından oluşurken geri kalan çoğunluk ise yabancı uyrukludur. Nüfus ve yüzölçümü küçük olmasına rağmen ciddi oranda doğal kaynaklara sahip olması, BAE'nin dış politikasının şekillenmesinde önemli bir role sahip olmuştur. Nitekim bir devletin dış politika oluştururken temel ölçütleri onun sınırlılıklarından meydana gelmektedir. Ayrıca ekonomik zenginlik, kaynaklarının sürdürülebilirliği için güvenlik riskleri barındırması nedeniyle bir devletin tek başına çabasıyla korunamayabilir ve ittifaklara ihtiyaç duyar.

BAE'nin güvenlik stratejilerinin incelenmesinden önce dış politikadaki kökenlerini anlatmakta fayda vardır. Öyle ki 1971'de bağımsızlığını ilan etmenin öncesinde ve sonrasında BAE'nin dış politika hamiliğini önemli ölçüde İngiltere yürütmüştür. BAE, 1892 yılında imzaladığı "Münhasır Anlaşma" ile İngiltere'ye dış politikada temsil hakkı vermiştir (Hellyer, 2001). Sonraki süreçte BAE'nin dış politikadaki kararları Abu Dabi tarafından oluşturulurken Dubai ikinci sırada gelmektedir. Abu Dabi ve Dubai, BAE içindeki en güçlü iki emirliktir. Yüzölçümü, nüfus ve en önemlisi ekonomik açıdan iki emirlik her zaman rekabet halinde olmuş lakin 2008 mali krizi en çok Dubai'yi etkilemiş ve aralarındaki makas açılarak Abu Dabi siyasi olarak daha avantajlı konuma gelmiştir (Steinberg, 2020). Geçmişten gelen ikili rekabetin sonucu anayasanın 45. Maddesine göre Abu Dabi emiri devlet başkanı, Dubai emiri ise devlet başkan yardımcısı ve başbakan unvanını taşımaktadır (Rantisi, 2020). BAE'nin kurucusu ve ilk devlet başkanı Şeyh Zayed bin Sultan el-Nahyan 2004'te ölümüne kadar ülkenin dış politikasını ittifaklar kurma ve barışı koruyucu politikalar üzerine inşa etmiştir (Doğan Akkaş, 2018). Bu noktada belirli sınır anlaşmazlıkları yaşadığı Suudi Arabistan ve Umman'a karşı dengeleme politikasını tercih ederken İran'a karşı daha sert bir tutum benimseyerek ittifak bloklarına girmiş ve askeri güç biriktirmeyi tercih etmiştir (Doğan Akkaş, 2018). Bu durum BAE'nin sınırlılıklarından hareketle uzun yıllar boyunca Suudi Arabistan'ın arkasında bir dış politika yürütmesine neden olmuştur. Bu duruma bölgede yaşanan 3 savaşın da etkide bulunduğu çok açıktır. 1979 İran İslam Devrimi, 1980-88 İran-Irak Savaşı ve 1991'de Irak'ın Kuveyt'i işgali, bölgede yaşanabilecek başka savaş veya çatışmalarda kendi açısından verilebilecek askeri cevapların yetersizliğini anlamış olması da vardır. 2004'e kadar radikal ve riskli politikalar benimsenmemiş ve Şeyh Zayed'in ölümünden sonra 2022'de vefat edene kadar yerine oğlu Şeyh Zayed'in oğlu Halife bin Zayed el-Nahyan geçmiştir.

Maru'ya (2018) göre BAE'nin dış politika parametrelerinin dayandığı dört temel unsur ticaret, turizm, terörle mücadele ve İran karşıtı politikadır. Bu kategorik çerçevenin yanı sıra Young (2014), BAE'nin dış politikası ile güvenlik politikası arasında önemli bir asimetri bulunduğunu ve BAE'nin bu politikalar bağlamında ciddi mali yükümlülüklere girmekten kaçınmadığını ifade etmektedir. Suudi Arabistan liderliğindeki Körfez İş birliği Konseyi (KİK) altında yıllarca pasif konumda bulunan BAE, özellikle son 20 yılda artan ekonomik zenginlik ve genişlemesine paralel olarak bölgesel düzeyde daha proaktif bir rol almaya çalışmıştır (Young, 2014). Orta Doğu'nun geleneksel güç merkezleri olan Mısır, Irak ve Suriye'de mevcut kaotik durum ve Arap Baharı, Körfez Bölgesi'nin liderliğe oynaması için fırsat doğurmuştur (Ibish, 2017). Bununla birlikte bölgede BAE gibi Katar da yeni süreçte daha aktif bir dış politika benimsemesi dikkat çekmiştir. 2017 Körfez Krizi sürecinde Suudi Arabistan ve BAE'nin öncülüğünde Bahreyn ile Mısır, Katar'ı terör örgütlerine destek vermek ve İran ile iş birliği yapmakla suçlayarak kara, hava ve denizden ablukaya almış, bölge Soğuk Savaş benzeri bir gerilim iklimine girmiştir. Özellikle Doha ve Abu Dabi arasında süren bu çekişme 4 yıl süren yaptırımların ardından 5 Ocak 2021'de yeniden normalleşme seyrine girmişse de tarafların birbirlerine karşı güvensizliği devam etmektedir. BAE de yeni proaktif dış politikası ile sert angajmanlar uygulayarak liderlik rolü oynamayı tercih etmektedir.

BAE'nin proaktif bölgesel hamlelerinin arkasındaki itici güç, Mayıs 2022'den itibaren BAE Devlet Başkanı olan Muhammed bin Zayed (MbZ)'dir. Özellikle Körfez ülkelerinde yeni askeri dönüşümlerin habercisi olan 1991 Irak'ın Kuveyt'i işgali sonrasında MbZ daha da güç kazanmıştır. Tabi BAE'nin küçük bir ülke olmasının dezavantajlarını aşabilmesi için diğer Körfez ülkelerinin yaptığı gibi ABD ve İngiltere gibi büyük güçlerle siyasi ve savunma iş birlikleri geliştirerek güvenlik şemsiyesi altında olmayı zorunlu kılmıştır. Bölgede siyasi olarak nüfuzunu artırmak isteyen BAE, "geleneksel düşmanı" İran ve 2017'de gün yüzüne çıkan Katar krizi ile ulusal güvenliğini sağlamlaştırmak için savunma harcamalarına ağırlık vermiştir. MbZ'nin güvenliği önceleyici politikası, İran tehlikesini daima göz önüne alarak inşa edilmiştir (Roberts, 2020).

BAE için ulusal güvenliğine tehlike oluşturan unsurun yalnızca İran olduğunu söylemek günümüzdeki dış politika anlayışını analiz etmede yeterli gelmeyebilir. Öyle ki küçük Körfez

ülkeleri, Suudi Arabistan'ın hegemon gücünün altında olası işgal edilme endişesi her daim vardır. Abdulghani Al Iryani (2020), bu endişeye karşılık Kuveyt ve Katar'ın uluslararası yatırımlarla yabancı müttefik edinmeye çalıştığını; BAE'nin ise Suudi Arabistan ile görünürde aynı politikaları benimseyerek doğrudan bir tehdidi savuşturmak istediğini söylemektedir. BAE'nin bu politikası, Suudi Arabistan'ın Yemen'de tek başına elde edebileceği bir zaferin İran tehdidine paralel ikinci bir yapısal tehdit oluşturarak ülkeyi varoluşsal bir krize sürükleyebileceği kaygısından kaynaklanmaktadır. Nitekim BAE, Husiler'in Suudi Arabistan'a yaptığı defalarca füze saldırısının yanında kendi gemilerine düzenlenen saldırılarda İran'a yüksek tonda bir eleştiri getirmeyerek daha uzlaşmacı bir tavır takınmıştır (Juneau, 2020).

Savunma harcamalarına bakıldığında BAE, Körfez ülkeleri arasında ikinci sırada yer almaktadır (IISS, 2026). Bu kapasite birikimi, BAE'nin bölgesel düzende oyun kurucu konumdan dışlanmamak için başvurduğu temel araçlardan biridir. Eleonora Ardemagni (2016), BAE'nin yıllar içinde değişen dış politikasını değerlendirirken bölgede iddialı bölgesel angajmanına vurgu yapmaktadır. Bu çerçevede Mart 2011'de Bahreyn'e yapılan müdahale, Irak ve Suriye'de IŞİD karşıtı koalisyona katılım, Ağustos 2014'te Libya'ya yönelik hamleler ve 2015'te Yemen'e müdahale, BAE'nin proaktif bir bölgesel müdahaleciliğinin somut örnekleri olarak öne çıkmaktadır. BAE bu çizgisini sonraki yıllarda da sürdürmüş, 2020-2022 arasındaki Tigray savaşı'nda Etiyopya ordusunun yanında yer almış, 2023'ten itibaren Sudan'da Hızlı Destek Kuvvetleri'ne destek sağladığına dair kanıtlar Birleşmiş Milletler raporlarına yansımıştır (Al Jazeera, 2021; BM, 2024; Zelalem, 2025).

BAE'nin bölgede siyasi nüfuz sağlamanın yanı sıra bulunduğu konum itibariyle başta petrol ve doğalgaz olmak üzere ülkenin menfaatlerini korumak için ticaretin işlediği güzergâh yollarının güvenliğini sağlamayı temel öncelikleri arasında görmektedir. BAE, kapasitesine göre bölgede kilit aktör olmasının tek yolunun ticari geçişlerin bağlantı noktasında olmasına bağlı olduğunu düşünmektedir. BAE, Dubai Port World (DP World) ile 6 kıtada liman işletmekte olan deniz lojistiği ile stratejik fark yaratmak istemektedir (Miller ve Verhoeven, 2019). Deniz lojistiğinin uzun vadeli hedefi ise Çin'in Bir Kuşak Bir Yol projesinin Asya'dan Afrika'ya bağlantıda kilit faktör olmaktır (Donelli ve Dentice, 2020; Kerr, 2021). Yine aynı şekilde Bab'ül Mendep Boğazı, birçok küresel ve bölgesel gücün stratejik angajmanları arasında yer almaktadır. ABD, Çin, Fransa, İtalya, Japonya, Suudi Arabistan, BAE, Katar ve Türkiye bir takım liman ve askeri üsler elde etme noktasında birbirleriyle rekabet halindedir (Vertin, 2019). BAE, uzun vadeli ekonomik ve güvenlik politikaları doğrultusunda Aden Körfezi ve Afrika Boynuzu'nda derinlik kazanmaya çalışmaktadır. Bu nedenle BAE, İran'ın Hürmüz Boğazı'ndaki tehditlerine karşı enerji güvenliğinin diğer geçiş noktasını kontrol etmek için bilhassa çaba sarf etmektedir. Nitekim 28 Şubat 2026'da başlayan ABD-İsrail/İran Savaşı'nın ardından Hürmüz Boğazı'nın LNG nakliyatına kapatılması ve BAE'nin LNG ihracatının küresel piyasadan izole olması, bu öngörülü stratejinin haklılığını somutlaştırmıştır (IEA, 2026b). BAE, Hint Okyanusu'nu Kızıldeniz'e bağlayan stratejik bölgede önemli limanlar ve üsler inşa etmektedir (Quilliam, 2020). Deniz ticaretini elinde güçlü bir koz haline getirmek isteyen BAE'nin Aden Körfezi ve Afrika Boynuzu etrafında kontrol ettiği yerlerden bazıları şunlardır: Eritre Assab'da askeri üs; Somaliland Berbera'da askeri üs ve liman; Somali Bosasso'da liman; Yemen'de kıyı limanlarının kontrolü: Perim (Mayun Adası, Sokotra Adası, Aden, Mukalla, Shihir, Mokha, Hudeyde (Vertin, 2019). BAE'nin Aden Körfezi ve Afrika Boynuzu'ndaki varlığı, 2020 sonrasında Sokotra Takımadası'ndaki Abd al-Kuri ve Samhah adalarında yeni havalimanları, Bab'ül Mendep'teki Mayun (Perim) Adası'nda tamamlanan 1,85 km uzunluğundaki hava pisti ve Berbera'daki deniz üssüyle 2025 itibarıyla daha da pekiştirilmiştir (Rickett, 2025).

BAE'nin dış politikasını yönlendiren güvenlik parametrelerinden bir diğeri, Müslüman Kardeşler örgütüdür. Öyle ki BAE, Müslüman Kardeşler'i birincil ideolojik tehdit olarak görmektedir. 1990 yılının öncesinde Arap Milliyetçiliğine karşı Müslüman Kardeşler'i ideolojik bir aygıt olarak değerlendiren BAE, bu tarihten sonra Müslüman Kardeşler'in İslam devleti idealini, kendisi için tehlike arz ettiğine karar kılmış ve perspektifini değiştirmesine neden olmuştur (Ibish, 2017).

2014 yılında Müslüman Kardeşler'i terör listesine alan BAE, onunla bağlantılı olduğunu ileri sürdüğü birçok kişi ve kurumlara da yaptırım uygulamıştır (Reuters, 2014). BAE'nin Müslüman Kardeşler'e olan tepkisi kendi içinde yer alan Islah Hareketi'nin siyasi ve toplumsal reform taleplerini dile getiren en önemli kesim olmasından kaynaklanmaktadır (Forstenlechner, Rutledge ve Alnuaimi, 2012). Aynı zamanda Islah, BAE'nin eğitim ve toplumsal alandaki sekülerleşme çabalarına da karşı çıkmaktadır. İslamcılığı, aşırılıkla terörün iç içe geçtiği bir istikrarsızlık kaynağı olarak gören BAE (Ibish, 2017), Müslüman Kardeşler'e karşı Arap dünyasında muhalefetin başını çeken ülkelerden biridir. BAE, Arap Baharı'yla Mısır'da ilk kez demokratik seçimlerle başa gelen Müslüman Kardeşler üyesi Muhammed Mursi'nin devrilmesi için Abdülfettah es-Sisi'ye gerekli desteği vermekten de çekinmemiştir (Sınmaz, 2019).

Yukarıda da bahsedildiği üzere artık ekonomik büyümesine paralel olarak bölgedeki lider rolünü üstlenmeye çalışması iç karışıklıklar yaşayan ülkelere de ulusal çıkarları doğrultusunda müdahale etmesini kolaylaştıran etken olmuştur. Bu hususta Arap Baharı'nın etkisiyle Yemen'de başlayan isyan dalgasında BAE, Yemen'de İran destekli Husiler'in, meşru yönetime karşı saldırılarını sonlandırmak için 2015'te Suudi Arabistan'ın başını çektiği uluslararası koalisyona katılmıştır. Devrik lider Ali Abdullah Salih'in karşısında Yemen Cumhurbaşkanı Abdurabbu Mansur Hadi'nin yanında yer alarak meşru yönetimi destekleyen bir tutum sergilemiş olsa da fiili durum bundan farklı seyretmiştir. BAE ilerleyen savaş süresince hem devrik lider Salih ve oğlu Ahmed Salih ile temasta olmaya devam etmiş (Brehony, 2020) hem de GGK gibi devlet dışı aktörlerle birlikte hareket etmiştir. BAE'nin bu noktada temel motivasyonlarından biri siyasi nüfuz ile ekonomik çıkar ve güvenlik endişeleri olurken diğer motivasyon Yemen'de siyasi geçiş sağlanırken Müslüman Kardeşler'in uzantısı Islah Partisi'nin güç kazanmasının engellenmesidir. BAE'nin Yemen'e müdahalesinde diğer bir sebep, ülkenin ticari olarak en önemli şehri olan Aden'in ele geçirilmesi üzerineydi. BAE, Aden'e düzenlenecek kara operasyonu için ABD'den yardım talep etmesine rağmen olumlu karşılık alamadı (Mazzetti ve Schmitt, 2016). Bunun üzerine BAE, stratejisini askeri üsler kurma şeklinde değiştirdi. Buna rağmen BAE, bölgedeki hiçbir politikasında ABD ve yeni normalleşmeye başladığı İsrail ile bugüne kadar farklı taraflarda yer almamaya gayret etmiştir (Erboğa, 2020). BAE, 2019 itibariyle birliklerini Yemen'den çekmeye başlamış fakat DDA'ların askeri eğitim ve finansmanına ağırlık vermeye devam etmiştir. Nisan 2022'de Abdurabbu Mansur El- Hadi'nin görevden alınarak yerine kurulan Cumhurbaşkanlığı Liderlik Konseyi'nde BAE'nin desteklediği GGK lideri Aydarus ez-Zübeydi'nin yer alması, BAE'nin Yemen siyasetindeki nüfuzunu kurumsal düzeyde pekiştirmiştir.

İç savaşlarda genel olarak hükümet, iç isyancılar ve dış aktörlerin dahil olduğu üç dinamik bulunmaktadır. Dış aktörler iç savaşlara doğrudan veya dolaylı müdahaleleri söz konusudur. Bazen de siyasi, toplumsal ve ekonomik problemlerin neden olduğu iç savaşlarda iç aktörler, üçüncü tarafın müdahalesini ve yardımını talep edebilirler. Dış aktörler iç savaşlara müdahale ederken hedeflerine göre diplomasi ve ekonomik baskı gibi yumuşak güç araçlarını ya da askeri müdahale ve silah tedariki gibi sert güç araçlarını tercih etmektedirler. James D. Fearon (1995), dış aktörlerin uluslararası düzende güç dengesi ve ulusal güvenlik kaygıları çerçevesinde çıkarları doğrultusunda iç savaşlara müdahale ettiklerini ifade etmektedir. İstikrarsız savaş ortamları, devletlerin uzun vadeli siyasi ve ekonomik hedeflerine zarar verebilir. Bu nedenle de oluşan güç boşluklarını hangi aktör veya aktörlerin dolduracağı önem kazanmaktadır. Günümüzde uluslararası rekabet alanlarından biri olan iç savaşlarda müdahaleci devletler açısından maliyetinin daha az olması nedeniyle vekiller tercih edilmektedir. Bu minvalde devlet dışı aktörlere gerekli olan askeri eğitim ve lojistik imkanları sağlanırken müdahaleci devletin aldığı riskler azalmaktadır (Bar-Siman-Tov, 1984; Mumford, 2013). BAE'nin Yemen'de GGK'yi vekil aktör olarak konumlandırması bu çerçeveyle uyumlu bir tercih olmuştur.

2. Yemen'in Siyasi Durumu

Batısında Kızıldeniz, güneyinde Hint Okyanusu bulunan; kuzeyinde Suudi Arabistan, doğusunda Umman ile kara sınırı olan Yemen, ilkçağlardan günümüze jeopolitik konumundaki önemini hiç kaybetmemiştir. Kızıldeniz ile Aden Körfezi'ni birbirine bağlayan Bab'ül Mendep Boğazı'na ev

sahipliği yapması ise stratejik konumunu güçlendiren önemli bir faktör olmuştur. Bab'ül Mendep Boğazı'ndan 2023 yılında günde 9,3 milyon varil olarak geçen ham petrol ve petrol ürünleri akışı, Kasım 2023'te başlayan Husi saldırılarının ardından 2025 yılının ilk yarısında 4,2 milyon varile gerilese de boğazın stratejik önemi azalmamıştır (EIA, 2026b). Bu stratejik konumuna karşın Yemen, stratejik konumuna rağmen dünyanın en fakir ülkelerindendir. I. Dünya Savaşı sonrasında Yemen, kuzeyde Osmanlı'dan bağımsızlığını ilan eden bir devlet, güneyde ise İngiliz sömürgesi olarak ikiye bölünmüş bir biçimde varlığını sürdürmüştür. Sana merkezli Kuzey Yemen'de İmam Yahya'nın önderliğinde teokratik rejim kurulurken Aden merkezli Güney Yemen 1839'dan (Wenner, 1993) 1967'ye kadar İngiliz sömürgesi altında yönetilmiştir. Kuzey Yemen'de İmam Bedr'in yönetimindeki "imamlık" rejimine karşı Cumhuriyet rejimini tesis etmek isteyen Albay Abdullah el-Sallal liderliğinde darbe yapılmış ve 1962-68 yıllarında Yemen iç savaşı yaşanmıştır. 22 Mayıs 1990 yılına gelindiğinde iki ülke, Ali Abdullah Salih liderliğinde Birleşik Yemen Cumhuriyeti çatısı altında birleşmiştir. Salih yönetimi altında yalnızca iki seçimi yapılmış, sonrasında ise Arap Baharı protestolarının neticesinde görevi bırakana kadar 33 yıl iktidarda kalmıştır.

2010 sonunda Tunuslu bir seyyar satıcının kendini yakmasıyla başlayan ve tüm Orta Doğu'ya yayılan Arap Baharı protestoları, bölgenin siyasi yapısını derinden etkilemiştir. Halkların siyasi, sosyal ve ekonomik hak talepleri nedeniyle devam eden bu süreçte bazı ülkelerde diktatörlük yönetimleri son bulmuş ve demokratik seçimler ihdas edilmişken (2012'de Muhammed Mursi demokratik seçimle başa gelen ilk cumhurbaşkanı olmuştur) bazılarında ise süreç iç savaşa evrilmiştir. Bu ülkelerden biri de uzun zamandır kronik siyasi temsil ve ekonomik problemler yaşayan Yemen olmuştur. Ülkede birçok farklı kesimin bir araya geldiği halk protestolarını Salih rejimi, şiddet yoluyla bastırmak istemiş ve bunun neticesinde de en az 2000 kişi hayatını kaybetmiştir (Aras ve Günar, 2014). 2011 itibariyle iç ve dış baskılara daha fazla direnemeyip KİK'in hazırladığı geçiş planını kabul etmiş ve görevi yardımcısı Hadi'ye bırakmıştır. Fakat bu geçiş süreci bekleneni verememiş halihazırda ülkedeki iç karışıklıklar farklı kesimlerin yönetimden beklentilerinin karşılanamaması üzerine iç savaşa sürüklenmiştir.

Kuzeyde Saada ilinde yoğun olarak yaşayan Zeydi Husiler, yönetim mekanizmasının yetersiz kaldığı bu kaos ortamından faydalanarak geçmişten beri aralıklı sürdürdükleri isyanlarını genişletmiş ve hızla ilerleyerek Eylül 2014'te başkent Sana'yı ele geçirmiştir. Bunun üzerine meşru hükümet faaliyetlerini Aden'den yürütmeye başlamıştır. Bu gelişme, sadece Yemen içindeki bir mesele olarak kalmayıp başta Suudi Arabistan olmak üzere bölge ülkelerinin dikkatini buraya çekmiştir. Nihayetinde Cumhurbaşkanı Hadi, Husiler ile mücadele edebilecek yeterli askeri güçten yoksun olması nedeniyle uluslararası kamuoyundan destek istemiştir. Suudi Arabistan ve BAE'nin başını çektiği toplamda 10 ülkenin yer aldığı "Kararlı Fırtına" Koalisyonu, Mart 2015'te Husiler ile mücadele etmek için Yemen'e müdahale etmiştir. Koalisyon ile kısa sürede biteceği düşünülen iç savaş bekleneni verememiş ve günümüzde hala devam etmektedir.

Yemen iç savaşında güç boşluğundan istifade eden bir diğer kesim ise içinde Hirak ve GGK'nin olduğu Güneyli ayrılıkçılar olmuştur. GGK, Husiler'e karşı verdiği mücadele ile ön plana çıkmış öz yönetimi isteyen bir örgüttür. GGK'nin bu amacı da Salih rejimi ile yaşanan eski problemlere dayanmaktadır. Kuzey ve Güney Yemen'in birleşmesinden sonra 1993 seçimlerinin sonucunda eşit temsile dayanan bir yönetim yerine Salih'in tüm gücü elinde toplaması, bir sene sonrasında iki taraf arasında iç savaşın patlak vermesine neden olmuştur. Salih rejiminin temel stratejisi, kendisine tehdit oluşturmaması için siyasi, dini ve toplumsal tabanda farklı kesimleri temsil edenleri birbirlerine karşı kullanması olmuştur. Güney'de hâkim olan sosyalist ideolojiye karşı Suudi Arabistan'dan aldığı mali destekle Selefi faaliyetlerin hareket alanını genişletmeye çalışmıştır (Büyükkara, 2011). Kuzey'de de aynı şekilde toplumun %35'ine tekabül eden Şiiliğin bir kolu olan Zeydiliğe karşı Selefi okullara alan açmıştır (Weir, 1997). 1994'teki iç savaşın ardından Salih, Güney Yemen'de ileride tehlike oluşturmamaları için özellikle askeri kanadı sindirmeye çalışmış ve baskı rejimini tüm alanlarda sürdürmüştür.

Salih sonrası dönemde Yemen iç savaşı çok aktörlü bir yapıya bürünmüştür. 2019 Kasım'ında imzalanan Riyad Anlaşması ile GGK ve meşru hükümet arasında eşit temsile dayalı bir koalisyon kurulmuştur; anlaşma uyarınca 24 bakanlık teknokrat hükümetinin yarısı GGK'ye, yarısı Hadi hükümetine verilmiştir (Domazeti, 2019). Suudi Arabistan'ın ciddi taviz verdiği düşünülen bu anlaşmanın akabinde, 7 Nisan 2022'de eski Cumhurbaşkanı Hadi yetkilerini CLK'ye devretmiştir. Reşad Muhammed el-Alimi başkanlığında kurulan sekiz üyeli konsey, ülkenin farklı siyasi ve askeri aktörlerinin temsiline dayanmıştır (Presidency of the Republic of Yemen, 2022). Tüm bunlara karşın BAE, meşru hükümet yanında uluslararası koalisyonda yer almakla birlikte müttefiki Suudi Arabistan'dan farklı olarak GGK'yi finansal ve askeri yönden desteklemiştir.

3. Güney Geçiş Konseyi: Yükseliş ve Çöküş (2017-2026)

İç savaşlar neticesinde merkezi bir otoritenin yokluğu DDA'ların ortaya çıkışını kolaylaştırıcı bir zemin sağlar. Fakat bu durumu tek başına bir değişken olarak almak sığ bir bakış açısından öteye geçmez. Üçüncü taraf devletlerin müdahalesi ve DDA'lara verilen eğitim ve lojistik desteklerle bu gruplar dinamik bir duruma kavuşurlar. Yemen özelinde bakıldığında da üç ana aktör söz konusudur. Suudi Arabistan destekli meşru hükümet, İran destekli Husiler ve BAE destekli GGK'dir. BAE, Suudi Arabistan ile meşru hükümeti desteklemek için uluslararası koalisyon içinde yer almıştır ama savaşın ilerleyen sürecinde yerel milis gücü olan GGK ile ortak hareket etmeyi ulusal çıkarları için daha stratejik bulmuştur.

BAE, 2015'te DAEŞ'in suikastle öldürdüğü Aden valisi Jafar Muhammed Saad'ın yerine Aydarus ez-Zübeydi'nin atanması için Hadi hükümetine baskı uygulamış ve atamasının gerçekleşmesini sağlamıştır (Mukhashaf, 2015). Hadi'nin Yemen'deki meşruiyeti sorgulanmakla birlikte oğullarının hükümetin önemli kademelerinde yer alması ve yolsuzluklarla anılır olmaları devlete olan güvensizliği pekiştiren unsur olmuştur (Sana'a Center for Strategic Studies [SCSS], 2020). Hadi'ye geçmişten gelen bir husumet bulunmaktaydı. 1994'teki Kuzey-Güney Yemen iç savaşında bir güneyli asker olarak Salih ile ittifak yapması hala güneyli ayrılıkçıların hafızalarında yer etmişti (SCSS, 2020). Hadi, sonraki süreçte GGK ile bağlantılı oldukları ve meşru hükümete karşı hareket ettikleri gerekçesiyle yedi vali ile Zübeydi ve Hani bin Brek'i görevden almıştır (SCSS, 2018). Sonrasında da Hadi, GGK'ye yakın kişileri tasfiye etmeye devam etmiş ve gerilim artmıştır. Öte yandan GGK, bu süreçte sadece Husiler'e karşı mücadelesiyle ön plana çıkmamış aynı zamanda Müslüman Kardeşler'in Yemen'deki uzantısı Islah Partisi'nin de karşı cephesinde yer almıştır. GGK içinde Islah'a olan muhalefetin başındaki en önemli isim GGK'nin başkan yardımcısı Selefi lider Hani bin Brek vardır. BAE ile GGK'nin Müslüman Kardeşler'e olan düşmanlıkları iki aktörü ortak paydada buluşturmuştur. Öyle ki BAE'nin Islah liderlerine karşı suikast düzenlemeleri için eski Amerikan askerlerinden oluşan suikast ekipleri ile anlaştığı iddia edilmiştir (Roston, 2018). Yine BAE, Arap Yarımadası El Kaidesi (AYEK) ile mücadelede Islah ile iş birliği yapmayı reddederken Hadi güçlerinin bunu yapabileceğinden emin olamaması, GGK ile daha yakın iş birliği yapmasında bir etken olmuştur (Brehony, 2020). Bir diğer nokta da BAE'nin Katar'ı Müslüman Kardeşler ile bağlantılı grupları desteklemekle suçlaması ve bu nedenle GGK ile birlikte Katar karşıtı saflarda yer almasıdır.

Nihayetinde GGK, Mayıs 2017'de Zübeydi liderliğinde mevcut güvenlik açığından yararlanarak kuruluşunu ilan etmiştir. BAE de bu örgüte gerekli olan lojistik ve askeri destekleri vermiştir. 2017'nin sonuna doğru da Zübeydi yerel yapılanmayı tamamlamış, GGK'nin en yüksek yasama otoritesi olarak tanımlanan, tüm güney valiliklerinden 303 üyeden oluşan Ulusal Meclis'i oluşturmuş ve liderlerin atamasını gerçekleştirmiştir (SCSS, 2018). Zübeydi örgütün amacının özerklik olduğunu dile getirmiştir. GGK, Aden ve çevresinde halkın temel hizmetlere erişiminin kısıtlı oluşu ve ekonomik problemleri nedeniyle Hadi yönetiminin yetersizliğini gerekçe olarak göstermiştir (Awlaqi ve Madhaji, 2018). GGK, bu taleplerini meşru zeminde karşılığını alamadıkça birden fazla darbe girişiminde bulunmuş fakat başarısız olmuştur (Sputnik Türkiye, 2019). Bu durum Riyad ve Abu Dabi yönetimlerini dolaylı yoldan karşı karşıya getirmiş fakat iki devlet müttefiklik ilişkisini bu dönemde bozmamıştır. Diğer taraftan Hadi, herhangi bir darbenin başarılı

olma ihtimaline karşı ülkenin yönetimini Suudi Arabistan'dan sürdürmek zorunda kalmış; bu durum onun siyasi gücünü daha da zayıflatmıştır.

Yemen'deki savaşın maliyetlerinin GGK'yi kullanarak azaltması BAE'ye, Aden Körfezi'nde sağladığı nüfuz gücü düşünüldüğünde önemli bir stratejik katkı sağlamıştır. GGK'ye önemli yatırımlarda bulunan BAE, silahlı kanadının oluşmasında da ciddi destekleri olmuştur. BAE'nin Yemen'de desteklediği başlıca paramiliter güçler şunlardır (SCSS, 2019): Güvenlik Kemeri güçleri, Şabva ve Hadramut'ta "Elit Kuvvetler", Taiz'de Ebu El-Abbas Tugayları, Devler Tugayları ve Tarık Salih liderliğindeki Ulusal Direniş Kuvvetleri'dir. 90.000'den fazla olduğu düşünülen bu milis güçlere BAE sadece eğitim ve lojistik destek değil aynı zamanda maaş da vermektedir (Brehony, 2020). Ayrıca BAE sadece Yemenli milislerden değil Latin Amerika dahil başka ülkelerden paralı asker temin etmektedir (Maru, 2018). Yemen'deki tüm bu nüfuz oluşturma çabaları zaman zaman Suudi-Emirlik hedeflerinin çatışmasına neden olmaktadır. Hatta BAE, 2019'da Yemen'in batısında yer alan Tihama bölgesinden ve Perim Adası'ndaki üslerinden Suudi baskısı nedeniyle çekilmiş, bunu taktiksel bir geri çekilme olarak kamuoyu ile paylaşmıştır. (Brehony, 2020).

Suudi Arabistan, çatışmanın daha fazla devam etmemesi için 5 Kasım 2019'da meşru hükümet ile GGK arasında imzalanan Riyad Anlaşması'na öncülük etmiştir (TRT Haber, 2019). Böylelikle GGK hükümet ortağı sıfatıyla resmî bir konum kazanırken BAE de siyasi bir zafer elde etmiştir. İran'ın Hürmüz Boğazı'ndaki ağırlığına karşılık BAE, Aden Körfezi ve Bab'ül Mendep Boğazı'nda nüfuz sağlayarak dengeleme yapmak istemekteydi. Suudi Arabistan'ın Yemen'deki görünür ağırlığına karşılık sahadaki durum BAE'nin lehine işlemekteydi. BAE'nin olası bir krizde Yemen'i terk etme seçeneği bulunsa da Suudi Arabistan, Yemen ile kara sınırı bulunduğu için bu seçeneğe sahip değildir. Öyle ki BAE, 2019'da Yemen'den ilk ayrılma gündemini dile getirdiğinde Suudi Arabistan'ın boşluğu doldurması uzun zaman almıştır (Muslimi, 2019). 2019'un sonlarına doğru Çin'in Vuhan kentinde başlayan ve tüm dünyaya yayılan koronavirüs salgını birçok ülkeyi sağlık alanında olumsuz etkilerken ekonomik olarak da birçok problemle karşılaşmalarına neden olmuştur. Bu süreçte petrol fiyatlarının düşmesiyle birlikte zengin Körfez ülkeleri de önemli bütçe açıkları vererek salgından kötü etkilenmiştir (Gibbon, 2020). Buna mukabil ekonomik problem yaşayan BAE, bölgesel müdahalelerinin sürdüğü dış bölgelerde yeni kararlar almak zorunda kalmıştır. 9 Şubat 2020 itibariyle BAE, Yemen iç savaşından kademeli olarak çekilme kararı aldığını açıklamıştır (Jalal, 2020). Bu geri çekilme, BAE'nin Yemen üzerindeki taleplerinden vazgeçmesi anlamına gelmemekteydi. Aksine vekili GGK üzerinden Yemen meselesinde söz sahibi olmaya devam etme stratejisini ortaya koymaktaydı. Fakat bu geri çekilmenin ardından GGK'nin nüfuz alanı genişlemiştir. BAE'nin en yoğun olduğu Sokotra Adası'nda 19 Haziran 2020'de hükümet görevlileri adayı terk etmek zorunda kalmış ve GGK ada üzerindeki kontrolü ele geçirmiştir (Aksoy, 2021). O dönem itibariyle GGK, Sokotra'nın yanı sıra Lahj, Al-Dhalea ve Aden valiliklerinin kontrolünü elinde bulundurmaktaydı (SCSS, 2020). Riyad Anlaşması'nın imzalanmasına karşın iki taraf arasındaki çatışmalar uzun bir müddet daha devam etmiştir. 26 Nisan 2020'de GGK bir kez daha özyönetim ilan etmiş ama 29 Temmuz'da Riyad yönetiminin baskısı neticesinde karardan vazgeçtiğini açıklamıştır. Son olarak 11 Aralık 2020'de Riyad Anlaşması hayata geçirilmiş ve yeni hükümetin kurulması sağlanmıştır (Arabnews, 2020). Ülkedeki savaş ve ciddi ekonomik kriz koşullarında yeni hükümetin istikrar sağlama kapasitesi sınırlı kalmıştır. Ancak süreçten en kazançlı çıkan tarafın BAE olduğu görülmektedir.

GGK için belirleyici dönüm noktası, 7 Nisan 2022'de Hadi'nin yetkilerini CLK'ye devretmesi ve Zübeydi'nin konseyde başkan yardımcısı olarak yer almasıdır. BAE'nin konseydeki temsili GGK ile sınırlı kalmamıştır. Hadrami Elit Kuvvetleri Komutanı Faraj el-Behsani, Devler Tugayları Komutanı Abdurrahman bin Zerah el-Mahremi ve Ulusal Direniş Kuvvetleri lideri Tarık Salih gibi BAE destekli paramiliter grupların liderleri de aynı konseyde görev almıştır. Bu durum BAE'nin konseyde ciddi bir temsile sahip olduğunu göstermiştir. (Mutahhari, 2026; Rakipoğlu, 2022). Hadi'nin görev dönemi boyunca etkisiz kalması, ülkenin Suudi Arabistan üzerinden yönetilmeye çalışılması ve nihai noktada BAE'nin sahadaki vekilleri üzerinden uyguladığı baskı, sürecin bu

şekilde ilerlemesine neden olmuştur. Bu yapılanmayla GGK, Yemen siyasi sisteminin dışındaki ayrılıkçı bir hareket olmaktan çıkıp meşru yönetim yapısının bir parçası haline gelmiştir. Yalnız CLK'ye entegrasyon GGK'nin ayrılıkçı projesinden vazgeçtiği anlamına gelmemiştir. Nitekim Ağustos 2022'de Devler Tugayları ve GGK bağlantılı Şabva Savunma Kuvvetleri, CLK Başkanı el-Alimi'nin emirlerine rağmen Islah Partisi'ne bağlı güçleri Şabva'dan çıkarmış ve ardından Abyan vilayetinin büyük bölümünü ele geçirmiştir (SCSS, 2022a). Bunda Islah partisinin etkisinin zayıflaması da etken olmuştur. 2023 başlarından itibaren ise GGK Hadramut'a yayılmaya çalışmıştır. Esasında bu 2025'in sonundaki büyük taarruzun ilk aşamalarını temsil ediyordu. Hadramut Vadisi'nde Islah bağlantılı 1. Askeri Bölge kuvvetlerini bölgeden çıkarmak ve BAE destekli Hadrami Elit Kuvvetleri'nin nüfuzunu güçlendirmek bu girişimin temel amacıydı. Ancak Suudi Arabistan ve Umman, Hadrami toplulukların özerklik ve sivil uyum yönündeki taleplerinden yararlanarak GGK'nin ilerleyişini 2023-2025 arasında her seferinde engellemiştir (Radman vd., 2025). Kasım 2023'te Husilerin Kızıldeniz'de ticari deniz taşımacılığına yönelik saldırıları GGK açısından yeni fırsatlar doğurmuştur. Husi saldırıları küresel deniz ticaretinin önemli bir kısmının geçtiği Bab'ül Mendep Boğazı'nı doğrudan etkilemiştir. ABD 18 Aralık 2023'te Husilerin artan gemi saldırılarına karşı "Operation Prosperity Guardian" (Refah Muhafızı Operasyonu) adlı çok uluslu misyon kurmuştur (U.S. Department of Defense, 2023). 11 Ocak 2024'te ise İngiltere ile birlikte Husi hedeflerine hava saldırıları başlatılmıştır. Müdahalenin yalnızca havayla sınırlı kalması ve sahada bir kara gücüne ihtiyaç duyulması, GGK için önemli bir konjonktür yaratmıştır. 11 Aralık 2023'te dönemin ABD Yemen Özel Temsilcisi Tim Lenderking ile yapılan görüşmede Zübeydi, ABD ve diğer uluslararası aktörlerin desteğiyle GGK'nin Husi saldırılarını engellemeyi ve deniz ulaşımının güvenliğini temin etmeyi amaçlayan bir koalisyona katkı sunmaya hazır olduğunu vurgulamıştır. (Ardemagni, 2025). Bu girişim, GGK'nin meşruiyet alanını ABD öncülüğündeki koalisyonla doğrudan temas yoluyla genişletme çabasının göstergesidir.

Üç yıl boyunca başarısızlıkla sonuçlanan doğuya doğru genişleme çabalarının ardından GGK açısından belirleyici kırılma 2 Aralık 2025'te başlatılan "Umut Dolu Gelecek" (Promising Future) Operasyonu ile gerçekleşti (Arab Center for Research and Policy Studies, 2025; Mohammed, 2025). Zengin petrol yataklarına sahip Hadramut ve el-Mahra bölgeleri uzun zamandır GGK'nin hedef noktasındaydı. Operasyonun ilk zamanlarında Hadrami Elit Kuvvetleri öncülüğünde oldukça hızlı bir alan hakimiyeti sağlanmış, Hadramut ve el-Mahra büyük ölçüde GGK denetimine girmiştir (Maswari, 2025). Süreç sonunda GGK, eski Güney Yemen'in neredeyse tüm topraklarını, ülke petrol rezervlerinin önemli bir bölümünü ve güney kıyı hattının tamamına yakınını kontrol altına almıştır (Mohammed, 2025). Suudi Arabistan bu sürece kararlı bir tepki vermiş, önce Hadramut'taki GGK pozisyonlarına uyarı niteliğinde hava saldırıları düzenlemiş, ardından Mukalla Limanı'nda BAE'den gelen silah sevkiyatına yönelik sınırlı bir saldırı gerçekleştirmiştir (South24 Center, 2025; Al Jazeera, 2025). Bu gelişmelerin ardından Yemen hükümeti BAE ile savunma anlaşmasını feshetmiştir. BAE, Yemen'deki kuvvetlerini geri çekeceğini açıklamış olmasına karşın GGK lideri Zübeydi 2 Ocak 2026'da yaptığı televizyon konuşmasıyla eski Güney Yemen topraklarında "Güney Arabistan Devleti" adıyla yeni bir siyasi yapı kurulduğunu duyurmuş ve iki yıllık geçiş döneminin ardından bağımsızlık için halkoylamasına gidileceğini bildirmiştir (Haj ve Khaled, 2026; Maccioni, 2026). Ancak Riyad yönetimi sahada üstünlüğü hızla ele geçirmiş, 7 Ocak'ta Zübeydi'nin Riyad'da yapılacak görüşmelere katılmayarak ülkeden kaçması ve 9 Ocak'ta GGK'nin kendini feshettiğini açıklamasıyla BAE'nin GGK üzerinden yürüttüğü vekil aktör süreci şu aşamada sona ermiştir. Suudi Arabistan ve BAE'nin 2015'te oluşturduğu Yemen koalisyonu aslen sınırlı bir ortak zemin üzerine inşa edilmişti. BAE'nin 2019'da Yemen'den askerlerini büyük ölçüde geri çekmesiyle iki ülkenin stratejik öncelikleri belirgin biçimde ayrışmaya başlamıştır. Sokotra başta olmak üzere stratejik konumlu bölgelerin kontrolü Abu Dabi'nin ulusal çıkarlarına hizmet ettiği noktada GGK'nin işlevsel bir vekil aktör olarak konumlanması bu süreci kolaylaştırmıştır. GGK açısından ise BAE'den sağlanan destek,

ayrılıkçı ajandanın sürdürülebilirliği için temel kaynak işlevi görmüş ve iki taraf arasında karşılıklı çıkar zemininde işleyen bir ilişki tesis edilmiştir.

GGK'nin feshini hızla kurumsal tasfiye süreci izlemiştir. Suudi Arap Koalisyonu Sözcüsü Tuğgeneral Türki el-Maliki'nin açıklamasına göre Zübeydi, kaçışından önce Aden'de destekçilerine silah dağıtmıştır (Al Jazeera, 2025). CLK Başkanı Reşad el-Alimi, Zübeydi'yi üyelikten düşürerek vatana ihanetle suçlamıştır (Asharq Al-Awsat, 2026). Süreç, el-Bahsani'nin CLK'dan çıkarılması ve Başbakan Salim bin Brik'in istifa edip yerine Dışişleri Bakanı Şaye el-Zindani'nin atanmasıyla devam etmiş ve 35 bakanlı yeni hükümet kurulmuştur. (The National, 2026; Shuja Al-Deen, 2026). Yeni hükümetin kurulmasına karşın tasfiye süreci sahada tamamlanmış bir geçişi temsil etmemiştir. Şubat 2026 boyunca GGK destekçileri Aden ve Mukalla'da protestolarını sürdürmüş, 19 Şubat'ta Maaşık Başkanlık Sarayı'na yönelik baskın girişimi güvenlik güçleri tarafından püskürtülmüştür. Aynı dönemde Suudi destekli Vatan Kalkanı Kuvvetleri Aden'in kilit noktalarına konuşlanmış ve Suudi Arabistan 1,3 milyar riyallik mali destek duyurmuştur (Mokha Center, 2026). 28 Şubat 2026'da ABD ve İsrail'in İran'a yönelik hava saldırılarıyla başlayan savaş bölgedeki dinamikleri yeniden şekillendirici bir dinamik yaratmıştır. O ana kadar Suudi-BAE ayrışmasının Yemen sahasında GGK üzerinden yarattığı kamplaşma artık Körfez ölçeğinde patlayan bu savaşla birlikte yeni bir boyut kazanmıştır. Bu gelişme, Aralık 2025'ten itibaren yeniden ivmelenen Suudi-BAE ayrışmasının yeni bir aşamaya geçmesine ve Yemen meselesinin tek başına bir vekil aktör sorunu olmaktan çıkıp bölgesel bir güvenlik krizine eklemlenmesine yol açmıştır.

GGK'nin 2017-2026 sürecindeki yükselişi ve çöküşü, BAE'nin Arap Baharı sonrası Yemen, Libya ve Sudan'da uyguladığı vekil aktör stratejisinin Yemen sahasında yıllarca süren kapsamlı yatırıma karşın başarısızlığa uğrayan patron-vekil ilişkisini oluşturmuştur. Bu süreçte BAE, hedef ülkede devlet kurumlarının güçlendirilmesine yatırım yapmak yerine, küçük devlet statüsünün getirdiği kısıtları aşarak bölgesel güç projeksiyonu gerçekleştirmesine olanak tanıyan vekil ortaklıklar ve ağlar geliştirmeyi tercih etmiştir (Krieg, 2024). Ne var ki bu strateji, GGK örneğinde BAE'nin yapısal sınırlarını açığa çıkarmıştır. Vekil aktör modelinin patron devlete vaat ettiği üç temel kazanım kapasite, yetenek ve makul inkâr edilebilirlik iken GGK'nin yükseliş ve çöküş sürecinde bunlar sırasıyla aşınmıştır (Krieg, 2022). GGK kurumsal düzeyde BAE'nin Yemen'deki vekili hâline geldiğinde inkâr edilebilirlik kaybedilmiş, Yemen'in ayrılıkçı hareketi olarak doğan örgütün Hadramut başta olmak üzere Güney'in bütününde meşruiyet inşa edememesi yetenek kazancını sınırlandırmış ve son olarak BAE'nin sahadan çekilmesi patronaj zincirinin dayanıksızlığını kısa süre içinde açığa çıkarmıştır. Bu çöküşün altında yatan stratejik gerilim, Suudi Arabistan ile BAE'nin Yemen'i farklı stratejik çerçevelerde okumasından kaynaklanmıştır. Riyad yönetimi Yemen'i kara sınırını ilgilendiren kıtasal güvenlik meselesi olarak görürken BAE onu Afrika Boynuzu'ndan Aden Körfezi'ne uzanan liman zincirinin kilit halkası olarak değerlendirmiştir (Lyristis, 2026). Buradan hareketle GGK'nin çöküşü, Yemen iç savaşının iç dinamiklerinin ötesinde, BAE'nin vekil ortaklıklar üzerinden yürüttüğü stratejinin patron desteği kesildiğinde kalıcı bir yapı bırakmadığını gösteren bir eşik olarak okunmalıdır.

Sonuç

Uluslararası siyasal ortamın değişen ve dönüşen dinamik yapısına devletler de kendi ulusal gücü nispetinde karşılık vermektedir. Değişen şartlar, devletlerin güvenliklerini tehdit ettiği ölçüde izlenen politikaların daha proaktif bir nitelik kazanabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında BAE, Orta Doğu'daki mevcut güvenlik boşluklarının kendi ulusal çıkarlarının aleyhine olacak aktörler tarafından doldurulmasını tehdit olarak algılamış ve Arap Baharı sonrasında bölgede oyun kurucu bir rol üstlenmiştir. Bu yönelim sadece güç boşluklarından değil ekonomik zenginliğin verdiği imkânlardan, bağımsızlığından bu yana Suudi Arabistan gölgesinde hareket etme zorunluluğundan kurtulma arzusundan ve siyasal İslam çizgisindeki Müslüman Kardeşler'i istikrar bozucu olarak konumlandıran politik tercihinden de beslenmiştir. Bu çerçevede BAE askeri kapasitesinin doğrudan müdahale için yetersiz kaldığı durumlarda devlet dışı aktörler

üzerinden vekil ortaklıklar geliştirerek bölgesel etki üretme yoluna gitmiş, Yemen başta olmak üzere birçok saha bu yaklaşımın somut uygulama alanları olmuştur.

Dünya ticaretinin en önemli geçiş noktalarından biri olan Yemen'de Arap Baharı'nın etkisiyle ortaya çıkan güç boşluğu BAE'nin vekil aktör stratejisinin en gelişmiş kurumsal uygulamasına sahne olmuştur. İç savaşın üç ana aktörü arasında meşru hükümet ve İran destekli Husiler kuzeyde karşı karşıya gelirken BAE, güneyde Güney Geçiş Konseyi ile birlikte 2017-2025 arasında giderek genişleyen bir paramiliter ağ inşa etmiştir. Bu ağ Bab'ül Mendep Boğazı'ndan Aden Körfezi'ne uzanan stratejik kıyı şeridi üzerindeki BAE çıkarlarına işlevsel bir koruma sağlarken Suudi Arabistan ile BAE arasında giderek belirginleşen bir stratejik ayrışmaya da zemin hazırlamıştır. Suudi Arabistan'ın Yemen'i kara sınırı bütünlüğünü ilgilendiren kıtasal bir güvenlik meselesi olarak değerlendirmesine karşın BAE'nin onu Kızıldeniz'i Aden Körfezi'ne bağlayan liman zinciri içinde konumlandırması iki müttefik arasındaki temel uyumsuzluğu açığa çıkarmıştır. GGK'nin Aralık 2025'te Hadramut'a yönelen taarruzu bu uyumsuzluğu doruğa taşımış ve Suudi Arabistan'ın doğrudan askeri müdahalesinin ardından BAE Yemen'deki kuvvetlerini geri çekmek zorunda kalmıştır. Patron desteğinden yoksun kalan GGK ise 9 Ocak 2026'da kendini feshederek yıllarca süren BAE yatırımına karşın ayakta kalamayacağını göstermiştir.

BAE-GGK ilişkisi vekil aktör modelinin işlevsel mantığını ve yapısal sınırlarını aynı anda görünür kılmıştır. Vekil ortaklıklar üzerinden yürütülen strateji patrona düşük maliyetli ve esnek bir araç sunsa da bu araç koalisyon ortağıyla stratejik uyumsuzluk halinde ve patron desteğinin kesilmesi durumunda hızla işlevsizleşmektedir. Hedef ülkede kalıcı bir kurumsal yapı bırakmayan bu strateji vekilin yerel meşruiyetinin sınırlı kaldığı durumlarda patronaja yapısal olarak bağımlı bir ilişki üretmekte, bu durum da patronun çekilmesiyle birlikte vekilin çöküşüne yol açmaktadır. GGK örneği, BAE'nin küçük devlet kapasitesinin sınırlarını ve bölgesel dinamiklerin belirleyici rolünü aynı anda ortaya koymuş, Körfez güvenlik düzeninin yeniden şekillenmesinde önemli bir vaka olarak öne çıkmıştır. Bununla birlikte GGK'nın feshi BAE'nin devlet dışı aktörlere dayalı stratejisinin bitişi anlamına gelmemekte, uygun koşullarda benzer yapıların yeniden ortaya çıkma ihtimali güncelliğini korumaktadır.

Kaynakça

Abaad Studies & Research Center. (2026, 17 Ocak). *What options remain for the separatists after the dissolution of the Southern Transitional Council?* https://abaadstudies.org/en/policy-analysis/topic/60186.

Akdevelioğlu, A., Yeşilyurt, N., & Erdem, G. (2023). Tarihsel süreklilik ve kopuşlar üzerinden Yemen iç savaşı. Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi, 10(1), 217-254. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tocd/article/1282229.

Aksoy, H. A. (2021, 28 Ocak). Sokotra'daki kabileler, BAE destekli güçlerin kontrolündeki vilayette kaosun hakim olduğunu vurguladı. Anadolu Ajansı. https://www.aa.com.tr/tr/dunya/sokotradaki-kabileler-bae-destekli-guclerin-kontrolundeki-vilayette-kaosun-hakim-oldugunu-vurguladi/2125882.

Al Jazeera. (2021, 25 Kasım). UAE air bridge provides military support to Ethiopia gov't. https://www.aljazeera.com/news/2021/11/25/uae-air-bridge-provides-military-support-to-ethiopia-govt.

Al Jazeera. (2025, 30 Aralık). After Saudi Arabia's Yemen strike, UAE rejects support for separatists. https://www.aljazeera.com/news/2025/12/30/saudi-led-coalition-strikes-yemeni-port-over-unauthorised-weapons-shipment.

Aqari, T. Y. H., & Koç, E. (2025). BAE ve İran'ın Yemen'deki jeopolitik çıkarları: Vekalet savaşları üzerinden güç dengesi arayışları ve Sokotra Adası sorunu. Fiscaoeconomia, 9(3), 1619-1634. https://dergipark.org.tr/tr/pub/fsecon/article/1594012.

Arab Center for Research and Policy Studies. (2025, 15 Aralık). South Yemen escalation: Is the country headed for an Emirati-sponsored partition? https://www.dohainstitute.org/en/PoliticalStudies/Pages/does-south-yemen-escalation-point-to-emirati-backed-secession.aspx.

Aras, İ. ve Günar, A. (2014). Avrupa Birliği ve İngiltere'nin Arap Baharı'na bakışları. A. Gözkaman ve P. Aksoy (Ed.), Arap Baharı üzerine değerlendirmeleri içinde (ss. 85-114). Detay Yayıncılık.

Ardemagni, E. (2020, 21 Nisan). Beyond Yemen's militiadoms: Restarting from local agency. European Union Institute for Security Studies (EUISS). https://www.iss.europa.eu/publications/briefs/beyond-yemens-militiadoms.

Ardemagni, E. (2025, 20 Kasım). As Western options narrow, Yemen's anti-Houthi forces vie for US military support. Middle East Institute. https://mei.edu/publication/western-options-narrow-yemens-anti-houthi-forces-vie-us-military-support/.

Awlaqi, W., & al-Madhaji, M. (2018). Beyond the business as usual approach: Local governance in Yemen amid conflict and instability. Sana'a Center for Strategic Studies.

Bar-Siman-Tov, Y. (1984). The strategy of war by proxy. Cooperation and Conflict, 19(4), 263-273. https://doi.org/10.1177/001083678401900405.

Brehony, N. (2020). The UAE's role in Yemen crisis. In S. W. Day & N. Brehony (Eds.), Global, regional and local dynamics in the Yemen crisis (ss. 131-147). Palgrave Macmillan.

Büyükkara, M. A. (2011). Sosyal, siyasi ve dini yönleriyle Yemen Husi hareketi. Divan: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi, 16(30), 115-152.

Doğan Akkaş, B. (2018). Birleşik Arap Emirlikleri ulusal güvenliği: Kapasite inşasından müdahaleciliğe. V. Kurt (Ed.), Ortadoğu'da ulusal güvenlik stratejileri içinde (ss. 137-176). SETA.

Domazeti, R. (2019, 19 Kasım). Riyad anlaşması ve Suudi Arabistan'ın Yemen dersleri. Anadolu Ajansı. https://www.aa.com.tr/tr/analiz/riyad-anlasmasi-ve-suudi-arabistan-in-yemen-dersleri/1643819.

Donelli, F., & Dentice, G. (2020). Fluctuating Saudi and Emirati alignment behaviours in the Horn of Africa. The International Spectator, 55(1), 126-142. https://doi.org/10.1080/03932729.2019.1706389.

Erboğa, A. (2020, Şubat). BAE'nin kapasitesi ve mantığı. Kriter, (43). https://kriterdergi.com/dosya-baenin-bolge-siyaseti/baenin-kapasitesi.

Fearon, J. D. (1995). Rationalist explanations for war. International Organization, 49(3), 379-414. https://doi.org/10.1017/S0020818300033324.

Forster, R. (2017). The Southern Transitional Council: Implications for Yemen's peace process. Middle East Policy, 24, 133-144. https://doi.org/10.1111/mepo.12295.

Gibbon, G. (2020, 10 Kasım). At a glance: How the coronavirus crisis is impacting Gulf countries. Arabian Business. https://www.arabianbusiness.com/politics-economics/454440-how-the-covid-19-crisis-is-impacting-the-gcc-countries.

Haj, A., & Khaled, F. (2026, 2 Ocak). Yemen's separatists announce a constitution for an independent south. AP News. https://apnews.com/article/yemen-saudi-arabia-uae-aden-hadramout-stc-47430060997b893492a4770841a6eab1.

Hellyer, P. (2001). The evolution of UAE foreign policy. In I. Al Abed & P. Hellyer (Eds.), United Arab Emirates: A new perspective (ss. 161-178). Trident Press.

Ibish, H. (2017). The UAE's evolving national security strategy. The Arab Gulf States Institute in Washington (AGSIW). https://agsi.org/analysis/the-uaes-evolving-national-security-strategy/.

International Energy Agency (IEA). (2026a). United Arab Emirates. https://www.iea.org/countries/united-arab-emirates/natural-gas.

International Energy Agency (IEA). (2026b). Gas market report, Q2-2026. https://www.iea.org/reports/gas-market-report-q2-2026.

International Institute for Strategic Studies (IISS). (2026). The Military Balance 2026. Routledge.

Iryani, A. (2020, 18 Aralık). UAE keeps friends close and Saudi Arabia closer in Yemen. Sana'a Center for Strategic Studies. https://sanaacenter.org/publications/analysis/12274.

Jalal, I. (2020, Şubat). The UAE may have withdrawn from Yemen, but its influence remains strong. Middle East Institute. https://www.mei.edu/publications/uae-may-have-withdrawn-yemen-its-influence-remains-strong.

Juneau, T. (2020). The Iran variable in the UAE's Yemen policy. Sana'a Center for Strategic Studies. https://sanaacenter.org/publications/perspectives-and-analyses/11578.

Kerr, S. (2013, 25 Kasım). Dubai becomes centre for Mideast-Africa trade. Financial Times. https://www.ft.com/content/30fb31dc-37d6-11e3-8668-00144feab7de.

Krieg, A. (2022). The UAE's 'dogs of war': Boosting a small state's regional power projection. Small Wars & Insurgencies, 33(1-2), 152–177. https://doi.org/10.1080/09592318.2021.1951432

Krieg, A. (2024). Security assistance to surrogates- How the UAE secures its regional objectives. Mediterranean Politics, 29(4), 454-477. https://doi.org/10.1080/13629395.2023.2183659.

Maccioni, F. (2026, 7 Ocak). Leader of Yemen's southern separatist group never gave up hopes for independence. Reuters. https://www.reuters.com/world/middle-east/leader-yemens-southern-separatist-group-never-gave-up-hopes-independence-2026-01-07/.

Mansour, M. (2026, 7 Ocak). Who is Aidarous al-Zubaidi? Yemen's 'traitor' chief. Al Jazeera. https://www.aljazeera.com/features/2026/1/7/who-is-aidarous-al-zubaidi-yemens-traitor-chief.

Maru, M. T. (2018). The United Arab Emirates (UAE) and its relations with the Horn of Africa. Retrieved April 30, 2026, from https://www.academia.edu/35592180/The_United_Arab_Emirates_UAE_and_Its_Relations_with_the_Horn_of_Africa.

Maswari, M. (2025, 5 Aralık). UAE-backed STC captures major Hadramout and Al-Mahra cities and oilfields. Eurasia Review. https://www.eurasiareview.com/05122025-uae-backed-stc-captures-major-hadramout-and-al-mahra-cities-and-oilfields/.

Mazzetti, M., & Schmitt, E. (2016, 13 Mart). Quiet support for Saudis entangles U.S. in Yemen. The New York Times. https://www.nytimes.com/2016/03/14/world/middleeast/yemen-saudi-us.html.

Miller, R., & Verhoeven, H. (2020). Overcoming smallness: Qatar, the United Arab Emirates and strategic realignment in the Gulf. International Politics, 57(1), 1-20. https://doi.org/10.1057/s41311-019-00180-0.

Mohammed, S. (2025, 19 Aralık). The great divergence: Red lines and oil fields. Horn Review. https://hornreview.org/2025/12/19/the-great-divergence-red-lines-and-oil-fields/.

Mokha Center for Strategic Studies. (2026, Şubat). Monthly Briefing/February 2026 (54). https://mokhacenter.org/en/monthly-briefing-february-2026/.

Mukhashaf, M. (2015, December 6). Yemen's Aden governor killed in car bombing claimed by Islamic State. Reuters. https://www.reuters.com/article/us-yemen-security-governor/yemens-aden-governor-killed-in-car-bombing-claimed-by-islamic-state-idUSKBN0TP05K20151206.

Mumford, A. (2013). Proxy warfare. Polity Press.

Muslimi, F. (2019, 25 Eylül). How Yemen brought Saudi Arabia and the UAE to the brink of divorce. Center for Global Policy. https://cgpolicy.org/articles/how-yemen-brought-saudi-arabia-and-the-uae-to-the-brink-of-divorce/.

Mutahhari, A. (2026, 7 Ocak). Ebu Zerah el-Mahremi... Liderlik Konseyi içindeki güçlü adam. Şarku'l Avsat. https://turkish.aawsat.com/arap-dünyasi/5227210-ebu-zerah-el-mahremi-liderlik-konseyi-içindeki-güçlü-adam.

Presidency of the Republic of Yemen. (2022, 7 Nisan). A presidential announcement for transferring powers to a Presidential Leadership Council. https://presidentalalimi.net/en/news42.html.

Quilliam, N. (2020). Saudi Arabia, the UAE and Turkey: The political drivers of stabilisation. In V. Gervais & S. van Genugten (Eds.), Stabilising the contemporary Middle East and North Africa: Regional actors and new approaches (ss. 139-161). Palgrave Macmillan.

Radman, H., Al-Eryani, Y., Iryani, A., & Shuja Al-Deen, M. (2025, 12 Aralık). The STC moves into eastern Yemen: Reaction from Sana'a Center experts. Sana'a Center for Strategic Studies. https://sanaacenter.org/publications/perspectives-and-analyses/25993.

Rakipoğlu, M. (2022, 14 Nisan). Husi karşıtı blokun güçlenmesi Yemen'deki savaşı bitirir mi? Anadolu Ajansı. https://www.aa.com.tr/tr/analiz/husi-karsiti-blokun-guclenmesi-yemendeki-savasi-bitirir-mi/2570189.

Rantisi, M. (2020, Eylül). BAE iç siyasetinde emirliklerin çekişmesi. Kriter, (49), 73.

Reuters. (2014, 15 Kasım). UAE lists Muslim Brotherhood as terrorist group. https://www.reuters.com/article/world/uae-lists-muslim-brotherhood-as-terrorist-group-idUSKCN0IZ0OM/.

Reuters. (2026, 22 Mayıs). UAE considered leaving OPEC over three years, presidential adviser says. https://www.reuters.com/business/energy/uae-considered-leaving-opec-over-three-years-presidential-adviser-says-2026-05-22/.

Roberts, D. B. (2020). Bucking the trend: The UAE and the development of military capabilities in the Arab World. Security Studies, 29(2), 301-334. https://doi.org/10.1080/09636412.2020.1722852.

Roston, A. (2018, 16 Ekim). American mercenaries were hired to assassinate politicians in the Middle East. BuzzFeed News. https://www.buzzfeednews.com/article/aramroston/mercenaries-assassination-us-yemen-uae-spear-golan-dahlan.

Sana'a Center for Strategic Studies. (2018, Ocak). A year of hunger and blood: Yemen at the UN -Special issue: 2017 in review. https://sanaacenter.org/publications/the-yemen-review/5256.

Sana'a Center for Strategic Studies. (2019). War's elusive end: The Yemen Review, 2019 annual edition. https://sanaacenter.org/files/TYR_Annual_2019_en.pdf.

Sana'a Center for Strategic Studies. (2020, Haziran). Struggle for the south: The Yemen Review, June 2020. https://sanaacenter.org/publications/the-yemen-review/10258.

Sana'a Center for Strategic Studies. (2022, 8 Eylül). UAE- and STC-affiliated forces win the second battle for Shabwa. The Yemen Review. https://sanaacenter.org/the-yemen-review/august-2022/18643.

Shuja Al-Deen, M. (2026, 13 Şubat). Can the new government seize a critical opportunity for success? Sana'a Center for Strategic Studies. https://sanaacenter.org/publications/perspectives-and-analyses/26359.

Sınmaz, K. (2019). Mısır raporu: Devrim ve darbe sarmalında bir toplum. İNSAMER. https://www.insamer.com/tr/uploads/pdf/kitap-misir-devrim-ve-darbe-sarmalinda-bir-toplum.pdf.

South24 Center. (2025, 26 Aralık). Saudi airstrikes hit Hadramout as STC stresses southern security. https://south24.net/news/newse.php?nid=5187.

Sputnik Türkiye. (2019, 24 Ağustos). Yemen'deki BAE destekli ayrılıkçı Güney Geçiş Konseyi ateşkes çağrısı yaptı. https://tr.sputniknews.com/ortadogu/201908241039992677-yemendeki-bae-destekli-ayrilikci-guney-gecis-konseyi-ateskes-cagrisi-yapti/.

Stark, A. (2024). The Yemen model: Why U.S. policy has failed in the Middle East. Yale University Press.

Steinberg, G. (2020). Regional power United Arab Emirates: Abu Dhabi is no longer Saudi Arabia's junior partner (SWP Research Paper No. 10/2020). Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP). https://www.swp-berlin.org/publications/products/research_papers/2020RP10_UAE_RegionalPower.pdf.

The National. (2026, 16 Ocak). Yemen's prime minister resigns and is replaced by foreign minister. https://www.thenationalnews.com/news/mena/2026/01/16/yemens-prime-minister-resigns-and-is-replaced-by-foreign-minister/.

Toomey, B. (2025, 4 Aralık). Southern Transitional Council seizes key areas of Yemen's Hadramawt Governorate from rival government forces. FDD's Long War Journal. https://www.longwarjournal.org/archives/2025/12/southern-transitional-council-seizes-key-areas-of-yemens-hadramawt-governorate-from-rival-government-forces.php.

TRT Haber. (2019, 2 Aralık). Yemen'de BAE destekli Güney Geçiş Konseyi ayrılık istiyor. https://www.trthaber.com/haber/dunya/yemende-bae-destekli-guney-gecis-konseyi-ayrilik-istiyor-444103.html.

U.S. Department of Defense. (2023, 18 Aralık). Statement from Secretary of Defense Lloyd J. Austin III on ensuring freedom of navigation in the Red Sea. https://www.war.gov/News/Releases/Release/Article/3621110/statement-from-secretary-of-defense-lloyd-j-austin-iii-on-ensuring-freedom-of-n/.

U.S. Energy Information Administration (EIA). (2026a). International energy statistics. Retrieved April 23, 2026, from https://www.eia.gov/international/data/world.

U.S. Energy Information Administration (EIA). (2026b). World oil transit chokepoints. https://www.eia.gov/international/content/analysis/special_topics/World_Oil_Transit_Chokepoints.

Ulrichsen, K. C. (2017). The United Arab Emirates: Power, politics and policy-making. Routledge.

UN Panel of Experts on the Sudan. (2024). Final report of the Panel of Experts on the Sudan (S/2024/65). United Nations Security Council. https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n24/005/64/pdf/n2400564.pdf.

Vertin, Z. (2019). Red Sea rivalries: The Gulf, the Horn, & the new geopolitics of the Red Sea. Brookings Doha Center. https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2019/06/Red-Sea-Rivalries.-The-Gulf-The-Horn-and-the-New-Geopolitics-of-the-Red-Sea-English-pdf.pdf.

Weir, S. (1997). A clash of fundamentalisms: Wahhabism in Yemen. Middle East Report, (204), 22-26.

Wenner, M. W. (1993). National integration and national security: The case of Yemen. In B. Korany, P. Noble, & R. Brynen (Eds.), The many faces of national security in the Arab world (ss. 169-184). Palgrave Macmillan.

Young, K. E. (2014). The political economy of energy, finance and security in the United Arab Emirates: Between the Majilis and the market. Palgrave Macmillan.

Zelalem, Z. (2025, 28 Şubat). Deadly skies: Drone warfare in Ethiopia and the future of conflict in Africa. European Council on Foreign Relations. https://ecfr.eu/publication/deadly-skies-drone-warfare-in-ethiopia-and-the-future-of-conflict-in-africa/.